ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého senátu)

3. března 2011 *

Ve věci T-387/07,

Portugalská republika, zastoupená L. Inez Fernandesem, S. Rodrigues a A. Gattinim, jako zmocněnci,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené P. Guerra e Andradem a L. Flynnem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na částečné zrušení rozhodnutí Komise K (2007) 3772 ze dne 31. července 2007 o snížení pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) týkající se globální dotace na podporu místních investic v Portugalsku na základě rozhodnutí Komise K (95) 1769 ze dne 28. července 1995,

* Jednací jazyk: portugalština.

TRIBUNÁL (osmý senát),

ve složení M. E. Martins Ribeiro, předsedkyně, S. Papasavvas a A. Dittrich (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: N. Rosner, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. června 2010,

vydává tento

Rozsudek

Právní rámec

1 Nařízení Rady (EHS) č. 2052/88 ze dne 24. června 1988 o úkolech strukturálních fondů a jejich účinnosti a o koordinaci mezi jejich činnostmi navzájem a mezi těmito činnostmi a operacemi Evropské investiční banky a jinými stávajícími finančními nástroji (Úř. věst. L 185, s. 9), ve znění nařízení Rady (EHS) č. 2081/93 ze dne 20. července 1993 (Úř. věst. L 193, s. 5, dále jen „nařízení č. 2052/88“) vymezuje pravidla provádění politiky hospodářské a sociální soudržnosti stanovené článkem 158 ES.

2 Podle čl. 4 odst. 1 nařízení č. 2052/88 je opatření Společenství koncipováno jako doplněk odpovídajících vnitrostátních opatření nebo jako příspěvek k nim. Provádí se v úzké spolupráci mezi Komisí, dotčeným členským státem, příslušnými orgány a institucemi – včetně ekonomických a sociálních partnerů v rámci podmínek stanovených pravidly orgánů a existující praxí vlastní každému členskému státu – určenými členským státem na celostátní, regionální a místní či jiné úrovni, všichni účastníci jsou přitom partnery sledujícími společný cíl. Tato spolupráce se nadále označuje jako „partnerství". Partnerství se týká přípravy, financování, jakož i posuzování *ex ante*, sledování a vyhodnocování opatření *ex post*.

3 Článek 5 odst. 2 první pododstavec písm. c) nařízení č. 2052/88 stanoví především, že co se týče strukturálních fondů, je finanční pomoc poskytována ve formě globálních dotací, které jsou obecně spravovány zprostředkovatelem ustanoveným členským státem po dohodě s Komisí, který zajišťuje její rozdělení na jednotlivé dotace poskytnuté konečným příjemcům. Podle druhého pododstavce tohoto ustanovení formami pomoci mohou být pouze ty, které stanoví členský stát nebo příslušné orgány jím určené a které členský stát nebo jiný subjekt určený za tímto účelem předloží Komisi.

4 Podle čl. 13 odst. 3 prvního pododstavce nařízení č. 2052/88 pomoc Společenství poskytnutá z fondů EFRR činí maximálně 75 % globálních nákladů veřejných výdajů.

5 Nařízení Rady (EHS) č. 4253/88 ze dne 19. prosince 1988, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 2052/88, pokud jde o koordinaci mezi činnostmi jednotlivých strukturálních fondů navzájem a mezi těmito činnostmi a operacemi Evropské investiční banky a jinými dostupnými finančními nástroji (Úř. věst. L 374, s. 1), ve znění nařízení Rady (EHS) č. 2082/93 ze dne 20. července 1993 (Úř. věst. L 193, s. 20,

dále jen „nařízení č. 4253/88“), a nařízení Rady (EHS) č. 4254/88 ze dne 19. prosince 1988, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 2052/88, pokud jde o Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) (Úř. věst. L 374, s. 15), ve znění nařízení Rady (EHS) č. 2083/93 ze dne 20. července 1993 (Úř. věst. L 193, s. 34, dále jen „nařízení č. 4254/88“), obsahují rovněž ustanovení týkající se strukturálních fondů.

6 Článek 14 odst. 4 nařízení č. 4253/88 stanoví, že závazky partnerů, které byly dohodnuty ve smlouvě uzavřené v rámci partnerství, se odrážejí v rozhodnutí Komise o poskytnutí podpory.

7 Článek 16 odst. 1 první věta nařízení č. 4253/88 stanoví, že co se týče přiznání globální dotace, zprostředkovatelé určení dotčeným členským státem se souhlasem Komise musí předložit přiměřené záruky platební schopnosti a mít potřebné administrativní kapacity pro řízení zásahů stanovených Komisí.

8 Podle čl. 21 odst. 1 druhé věty nařízení č. 4253/88 může mít platba finanční podpory formu záloh nebo konečných plateb odrážejících skutečně vynaložené výdaje. Odstavec 3 druhý pododstavec tohoto článku stanoví, že platby konečným příjemcům musí být prováděny bez jakékoliv srážky nebo zadržení, které by mohly snížit částku finanční pomoci, na kterou mají nárok.

9 Článek 24 nařízení č. 4253/88 stanoví, že EFRR sníží finanční pomoc, jsou-li zjištěny nesrovnalosti při provádění dotovaných opatření, a upřesňuje, že veškeré neoprávněně vyplacené částky, které mají být vráceny, musí být splaceny Komisi, a že nevrácené částky se úročí úrokem z prodlení.

10 Nařízení č. 2052/88 a 4253/88 byla zrušena nařízením Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech (Úř. věst. L 161, s. 1). Článek 52 odst. 1 nařízení č. 1260/1999 především stanoví, že tímto nařízením není dotčeno pokračování nebo změna, včetně úplného nebo částečného zrušení, pomoci schválené Komisí na základě nařízení č. 2052/88 a 4253/88.

11 Podle čl. 6 odst. 1 první věty nařízení č. 4254/88 může Komise svěřit řízení globálních dotací vhodným zprostředkovatelům. Odstavec 2 zmíněného článku stanoví pravidla pro použití globálních dotací, které jsou předmětem dohody uzavřené se souhlasem dotčeného členského státu mezi Komisí a dotyčným zprostředkovatelem. Tato pravidla upřesňují zejména druhy činností, které mají být prováděny, kritéria výběru příjemců, podmínky poskytování podpory z EFRR a její výši, i pravidla pro monitoring používání globálních dotací.

Skutečnosti předcházející sporu

Rozhodnutí o poskytnutí podpory Společenství

12 Rozhodnutím K (95) 1769 ze dne 28. července 1995 následně pozměněným rozhodnutím K (98) 2796 ze dne 12. října 1998 a rozhodnutím K (99) 3694 ze dne 15. listopadu 1999 (dále jen „rozhodnutí o poskytnutí podpory“) určeným Portugalské republice Komise poskytla globální dotace na podporu místních investic (dále jen „SGAIA“) společnosti Caixa Geral de Depósitos SA (dále jen „společnost Caixa“), zprostředkovatelskému orgánu pověřenému jejich správou, na období od 1. ledna 1994 do

31. prosince 1999, týkající se prioritní oblasti „Posílení regionální ekonomické základny“ rámce podpory Společenství pro Portugalsko. Výše pomoci z EFRR na SGAIA činila nejvýše 25 milionů eur.

13 SGAIA spočívala v úrokové dotaci u střednědobých a dlouhodobých půjček poskytnutých orgánům místní samosprávy na realizace investic spolufinancovaných v souladu s operačními programy rámce podpory Společenství týkající se Portugalska pro plánované období let 1994–1999. Na základě tohoto opatření vyplatila Komise formou zálohy částku 20 milionů eur.

14 Článek 1 odst. 2 rozhodnutí o poskytnutí podpory stanoví, že pravidla poskytnutí SGAIA jsou předmětem dohody, která bude se souhlasem členského státu uzavřena mezi Komisí a společností Caixa. Podle čl. 2 odst. 2 tohoto rozhodnutí jsou pravidla poskytnutí finanční pomoci uvedena ve finančním plánu SGAIA a v dohodě, která tvoří přílohu tohoto rozhodnutí.

15 Článek 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory stanoví:

„Podpory Společenství se vztahují na výdaje související s činnostmi zahrnutými do programu [SGAIA], pro které byly v členském státě nejpozději do 31. prosince 1999 přijaty právně závazné dohody a vyčleněny potřebné finanční prostředky. Okamžik, ke kterému musí být výdaje na tyto činnosti nejpozději uskutečněny, aby mohly být zohledněny, se stanoví na 31. prosince 2001.“

16 Podle článku 7 rozhodnutí o poskytnutí podpory musí být SGAIA provedena v souladu s ustanoveními práva Společenství, zejména pak s ustanoveními článků 6, 30, 48, 52 a 59 Smlouvy o ES (nyní po změně články 12 ES, 28 ES, 39 ES, 43 ES a 49 ES), ustanoveními směrnic Společenství, které slaďují postupy zadávání veřejných zakázek a s ustanoveními nařízení o strukturálních fondech.

Dohoda mezi Komisí a společností Caixa

17 Dne 15. listopadu 1995 byla uzavřena dohoda mezi Komisí a společností Caixa (dále jen „dohoda"), která ve svém čl. 1 odst. 1 stanoví podmínky poskytování a užívání SGAIA, již Komise svěřila společnosti Caixa s cílem přispět k dotaci úroků ze střednědobých a dlouhodobých půjček poskytnutých společností Caixa.

18 Článek 1 odst. 2 dohody stanoví, že dohoda zůstává v platnosti do 31. prosince 1999 pro závazky, tzn. smlouvy, uzavřené s příjemci pomoci. Podle téhož odstavce mohou být platby, uvolnění prostředků nebo výplaty půjček prováděny až do 31. prosince 2001 a účetní závěrka, závěrečná zpráva, závěrečné potvrzení a návrh na výplatu zůstatků Komisi musí být provedeny nejpozději do 30. června 2002.

19 Článek 4 odst. 2 dohody stanoví, že úrokové dotace spolufinancované EFRR se poskytují na období nejvýše osmi let.

20 Článek 7 dohody je nadepsán „Závazky a platby“. Podle jeho odstavce 2 musí závěrečné potvrzení společnosti Caixa pro účely závěrky SGAIA provedené ke dni 31. prosince 2001 obsahovat zejména návrh na vyplacení zůstatku společností Caixa Komisi, závěrečné sdělení nákladů vypočtených podle čl. 8 odst. 5 dohody, a ve zvláštní tabulce musí být uvedeny globální dotace skutečně vyplacené příjemcům do 31. prosince 2001 a nesplatné globální dotace vypočtené a aktualizované ke dni 31. prosince 2001, jakož i úroky z částek dohodnutých půjček skutečně poskytnutých v rámci SGAIA. Podle odstavců 3 a 4 téhož článku 7 má společnost Caixa za účelem provedení SGAIA otevřít zvláštní účet pro uložení záloh.

21 Článek 8 dohody upravuje výpočet dotací. Podle čl. 8 odst. 1 dohody musí být za předpokladu, že jsou splněny všechny ostatní podmínky, poskytnuty úrokové dotace financované Komisí v maximálním trvání odpovídajícím prvním osmi rokům půjček poskytnutých příjemcům společností Caixa.

22 Článek 8 odst. 5 dohody stanoví:

„Při provádění smlouvy o půjčce provede společnost Caixa předběžný přibližný výpočet souhrnné částky dotací EFRR, které mají být poskytnuty, a které představují maximální výši dotací, pro účely předběžného interního plánování využití [SGAIA], a v žádném případě ještě nemohou být vyplaceny ze zvláštního účtu v [eurech], ani potvrzeny Komisi jako skutečně vynaložené výdaje.

Dotace budou s konečnou platností poskytnuty, přepočteny a vyplaceny ze zvláštního účtu v [eurech] podle čl. 7 odst. 4 [dohody] k termínům platby úroků v závislosti na skutečném využití již poskytnuté půjčky při použití měsíčního směnného kursu zveřejněného Komisí ohledně data stanovení hodnoty společností Caixa […]

Náklady na technickou podporu se vyplatí z tohoto účtu stejným postupem a způsobem až do stanovené výše.

K datu stanovení hodnoty, tj. k 31. prosinci 2001, který je nejzazším datem pro provedení platby, společnost Caixa provede konečný výpočet částky zůstatku dotací EFRR pro každou z půjček, tuto částku aktualizuje […], zkonvertuje a vyplatí ze zvláštního účtu v [eurech].

Platby ze zvláštního účtu v [eurech] musí být označeny variabilním symbolem sloužícím k identifikaci smlouvy s příjemcem nebo technické podpory, popřípadě záloh či úroků anebo jakéhokoli jiného pohybu na účtu, jako jsou storna nebo opravy.

Takto provedené výplaty ze zvláštního účtu v [eurech] mohou být potvrzeny Komisi jako skutečně provedené a proplacené výdaje EFRR. Vnitrostátní příspěvek na úrokové dotace, který se neobjevuje na tomto účtu, se vypočte samostatně ke dni 31. prosince 2001 týmž postupem a způsobem a bude převeden na [eura] pro účely potvrzení.

V případě že by vyplacené a potvrzené dotace EFRR nebyly z jakéhokoli důvodu, jímž může být zejména předčasné vrácení půjčky nebo neplnění ze smlouvy, využity příjemcem, se společnost Caixa zavazuje připsat tyto dotace na zvláštní účet v [eurech] s uplatněním směnného kursu dotčené výplaty ke dni stanovení hodnoty dané

události a vrátit je v průběhu následujících šesti měsíců Komisi, i kdyby tato dohoda již pozbyla platnosti a [SGAIA] byla zúčtována a uzavřena."

23 Podle čl. 8 odst. 6 dohody „[d]o 31. prosince 2001 mohou být pouze dotace, které příjemci skutečně využili k termínům zaplacení úroků potvrzeny Komisi jako skutečně vynaložené výdaje, na jejichž základě může být uskutečněna nová záloha a výplata konečného zůstatku […] V pololetí následujícím po 31. prosinci 2001 budou rovněž vypočteny a aktualizovány zůstatky dotací a budou moci být potvrzeny jako platby vzhledem k budoucímu ukončení SGAIA a vrácení zůstatků Komisi. Dotace EFRR tak budou vyplaceny ze zvláštního účtu v [eurech]."

24 Podle čl. 17 odst. 5 dohody se jakékoli dodatky ke smlouvě nebo změny smlouvy či dodatky nebo změny s ní související, o nichž se smluvní strany předem dohodly, provedou písemnou formou a budou podepsány oběma stranami.

25 Článek 18 dohody stanoví:

„Smluvní strany se dohodly, že právem, které se uplatní na tuto dohodu, je portugalské právo. Krom toho se zavazují obrátit se v souladu s článkem [238] ES v případě jakékoli stížnosti nebo vzájemného sporu ohledně platnosti, výkladu nebo provádění této dohody na Soudní dvůr."

Postup ukončení globální dotace

26 Dne 30. července 2002 zaslala společnost Caixa podle čl. 7 odst. 2 dohody dokumenty potřebné pro ukončení pomoci. Požádala Komisi o výplatu konečného zůstatku SGAIA ve výši 1 992 330,28 eura a stanovila hodnotu nesplatné dotace na částku 8 834 657,94 eura.

27 Dopisem ze dne 23. října 2002 sdělila Komise společnosti Caixa, že platbu zůstatku nelze provést kvůli problémům, na něž poukázala portugalská Generální finanční inspekce.

28 Dopisem ze dne 27. listopadu 2002 sdělila společnost Caixa Komisi, že portugalská Generální finanční inspekce v současnosti provádí audit SGAIA, a vyjádřila se k připomínkám Komise.

29 Dne 7. března a 20. října 2003 upravila společnost Caixa svůj návrh na ukončení SGAIA a vyčíslila Komisi částku 1 925 858,61 eura představující konečný zůstatek SGAIA a částku 8 768 186,27 eura představující nesplatné dotace k tíži EFRR.

30 Dne 25. května 2004 Komise informovala portugalské orgány, že nemůže provést platbu zůstatku SGAIA. Portugalská republika odpověděla dopisem ze dne 29. června 2004.

31 Dopisem ze dne 16. prosince 2004 Komise oznámila portugalským orgánům, že částka finanční pomoci EFRR, kterou je nutno vrátit, činí 8 086 424,04 eura.

32 Dopisem ze dne 21. února 2005 portugalské orgány zopakovaly svůj nesouhlas se stanoviskem Komise a zpochybnily výši zůstatku vypočtenou Komisí.

33 Dopisem ze dne 18. listopadu 2005 Komise portugalským orgánům opětovně sdělila, že částka týkající se SGAIA, která musí být vrácena, činí 8 086 424,04 eur, a navrhla uspořádání schůzky s portugalskými orgány. Portugalské orgány odpověděly dopisem ze dne 9. ledna 2006.

34 Dne 3. května 2006 se konala schůzka, jíž se zúčastnili zástupci Komise, portugalských orgánů a společnosti Caixa.

Napadené rozhodnutí

35 Dne 31. července 2007 přijala Komise rozhodnutí K (2007) 3772 (dále jen „napadené rozhodnutí“) určené Portugalské republice, které se týkalo snížení pomoci EFRR ohledně SGAIA z důvodu rozhodnutí o poskytnutí podpory.

36 Body 3 až 11 odůvodnění napadeného rozhodnutí podrobně odkazují na postup ukončení finanční pomoci EFRR (viz body 26 až 34 výše).

37 V bodech 12 až 19 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise analyzuje povahu údajných nesrovnalostí, které zjistila. Body 14 až 16 odůvodnění tohoto rozhodnutí odkazují na článek 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory, na čl. 1 odst. 2 a na čl. 4 odst. 2 dohody.

38 Podle bodu 17 odůvodnění napadeného rozhodnutí na základě konečného prohlášení předloženého společností Caixa financovala pomoc EFRR 82 % z celkových úrokových dotací placených do 31. prosince 2001. Tento stav byl považován za neslučitelný s čl. 13 odst. 3 nařízení č. 2052/88, podle kterého nesmí podpora Společenství převýšit 75 % celkových nákladů.

39 V bodě 18 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise konstatuje, že podle čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 může členský stát získat od Komise platbu v rámci pomoci EFRR pouze za skutečně vynaložené výdaje. K tomuto bodu odůvodnění dodává, že v projednávané věci měla být část úrokových dotací zaplacena teprve po 31. prosinci 2001, nejzazším datem pro platby uskutečněné na základě SGAIA, a že tudíž tato část výdajů nebyla ještě k uvedenému dni vynaložena. Aby mohly být výdaje skutečně vynaloženy v plném rozsahu před tímto dnem, měl členský stát do 31. prosince 2001 provést tyto operace:

– vložit na zvláštní bankovní účet částku vypočtených a aktualizovaných nesplatných úrokových dotací splatnou po 31. prosinci 2001, nebo

– vyplatit konečným příjemcům částku odpovídající dotovaným úrokům splatnou v budoucnu.

40 V bodě 19 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise odkazuje na své pokyny ze dne 29. května 2002 týkající se platby dotací na konci programu na základě úvěrového režimu za přednostních podmínek (dále jen „pokyny"), v nichž se uvádí, že alternativní postupy zmiňované v bodě 18 odůvodnění napadeného rozhodnutí byly členskými státy uplatňovány se souhlasem Komise v letech 1994 až 1999, a dokonce i před tímto obdobím.

41 V bodě 27 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že část pomoci EFRR týkající se nesplatných úrokových dotací vypočtených a aktualizovaných nepředstavuje dlužnou částku, a že celková částka těchto úrokových dotací splatná po 31. prosinci 2001 ve výši 15 968 612 eur je nezpůsobilá. Vzhledem k potvrzeným výdajům a schválením EFRR, jako jsou ty, které byly vymezeny v jejím dopisu ze dne 16. prosince 2004, činí částka pomoci EFRR, kterou je nutno vrátit, 8 086 424,04 eura.

42 Podle bodu 36 odůvodnění napadeného rozhodnutí dohoda nestanoví žádnou odchylku od obecného pravidla konečné lhůty splatnosti uplatnitelné na způsobilé platby.

43 Komise dospěla v bodě 37 napadeného rozhodnutí k závěru, že „v souladu s tím, co je uvedeno výše, zjistila nesrovnalosti ohledně částky výdajů deklarovaných při ukončení […] SGAIA".

44 Výrok napadeného rozhodnutí zní následovně:

„*Článek 1*

Finanční pomoc [EFRR] [poskytnutá] rozhodnutím [o poskytnutí pomoci] ve prospěch [SGAIA] se snižuje o částku 8 086 424,04 eur. Již vyplacená částka ve výši 8 086 424,04 eur musí být vrácena Komisi.

Nejvyšší možná částka pomoci EFRR ve prospěch [SGAIA] činí 11 913 575,96 eur.

Článek 2

Portugalská republika přijme opatření potřebná pro informování konečných příjemců o tomto rozhodnutí.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno Portugalské republice.“ [*neoficiální překlad*]

45 Návrhem došlým kanceláři Soudu (nyní Tribunál) dne 2. listopadu 2007 podala společnost Caixa žalobu, kterou se domáhá, aby bylo napadené rozhodnutí částečně zrušeno a aby bylo Komisi podle článku 238 ES uloženo zaplacení konečného zůstatku SGAIA (věc T-401/07).

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

46 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 11. října 2007 podala Portugalská republika tuto žalobu.

47 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (osmý senát) zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 svého jednacího řádu položil Komisi písemně otázky, na které Komise odpověděla ve stanovené lhůtě.

48 Usnesením předsedy osmého senátu Tribunálu ze dne 17. května 2010 byly podle článku 50 jednacího řádu věci T-387/07 a T-401/07 spojeny pro účely ústní části řízení.

49 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 18. června 2010.

50 Portugalská republika navrhuje, aby Tribunál:

– zrušil článek 1 napadeného rozhodnutí;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

51 Komise navrhuje, aby Tribunál:

– prohlásil žalobu, jež na ni byla podána, za neopodstatněnou;

– uložil Portugalské republice náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

52 Portugalská republika uplatňuje dva žalobní důvody. První z nich se týká odůvodnění napadeného rozhodnutí. Druhý žalobní důvod vychází z neexistence nesrovnalosti, jíž se dovolává Komise, a neexistence porušení dohody.

K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí

Argumenty účastníků řízení

53 Portugalská republika uvádí, že napadené rozhodnutí obsahuje pouze jediný důvod uváděný v bodě 37 odůvodnění, podle nějž Komise tvrdí, že zjistila nesrovnalost týkající se částky výdajů deklarovaných v okamžiku ukončení SGAIA „v souladu s tím, co je uvedeno výše". Pravidlo, které bylo údajně porušeno portugalskými orgány, není jasně označeno.

54 Podle Portugalské republiky se jeví, že jedinou nesrovnalostí vytýkanou portugalským orgánům je ta, že za „způsobilé" považovaly „nevynaložené" výdaje podle ustanovení čl. 21 odst. 1 *in fine* nařízení č. 4253/88. V napadeném rozhodnutí vycházelo snížení pomoci, o němž rozhodla Komise, ze skutečnosti, že se portugalské orgány dopustily nesrovnalosti tím, že v žádosti o vyplacení zůstatku s cílem ukončit SGAIA uvedly nevynaložené výdaje.

55 Vzhledem k této nesrovnalosti bylo porušení čl. 13 odst. 3 prvního pododstavce nařízení č. 2052/88 pouze logickým důsledkem prohlášení o nezpůsobilosti části výdajů uváděných portugalskými orgány.

56 Portugalská republika dodává, že výraz „nesrovnalost“ v kontextu, v němž byl vložen do napadeného rozhodnutí, nelze chápat v širším smyslu a že Komise nemohla v žalobní odpovědi uvést argument porušení pravidla obsaženého v čl. 13 odst. 3 nařízení č. 2052/88, jež není v napadeném rozhodnutí zmiňováno.

57 Komise popírá argumentaci Portugalské republiky.

Závěry Tribunálu

58 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury musí být odůvodnění vyžadované článkem 253 ES přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum. Požadavek odůvodnění musí být posuzován v závislosti na okolnostech případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, kterým je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání těchto vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění upřesňovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 253 ES, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho text, ale také s ohledem na jeho celkovou souvislost, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (rozsudky Soudního dvora ze dne 14. února 1990, Delacre a další v. Komise, C-350/88, Recueil, s. I-395, body 15 a 16, a ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink’s France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, bod 63; rozsudek Tribunálu ze dne 31. května 2005, Comune di Napoli v. Komise, T-272/02, Sb. rozh. s. II-1849, bod 71).

59 Jak vyplývá z bodů 37 až 43 výše, Komise právně dostačujícím způsobem analyzovala povahu nesrovnalosti vytýkané Portugalské republice v bodech 12 až 19 napadeného rozhodnutí, na něž odkazuje bod 37 odůvodnění tohoto rozhodnutí.

60 Konkrétněji v bodě 17 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvádí, že na základě závěrečného prohlášení předloženého společností Caixa bylo z pomoci EFRR financováno 82 % celkových úrokových dotací. V témže bodě odůvodnění upřesňuje, že tato situace odporuje čl. 13 odst. 3 nařízení č. 2052/88, podle něhož pomoc Společenství nesmí převýšit 75 % celkových nákladů. V bodě 18 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zdůrazňuje, že část úrokových dotací smí být vyplacena teprve po 31. prosinci 2001, jenž je nejzazším datem pro platby provedené z titulu SGAIA, a že tedy tato část výdajů nebyla ještě k uvedenému datu „vynaložena". Podle téhož bodu odůvodnění může členský stát v souladu s čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 získat platbu pomoci EFRR pouze za vynaložené výdaje.

61 Kromě toho z argumentace Portugalské republiky rozvedené v rámci tohoto žalobního důvodu vyplývá, že správně pochopila, že Komise vytýká porušení ustanovení čl. 13 odst. 3 nařízení č. 2052/88 a čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 z toho důvodu, že část úrokových dotací nebyla ještě k 31. prosinci 2001 zaplacena (viz body 54 a 55 výše).

62 Za těchto podmínek je třeba první žalobní důvod zamítnout.

K druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z neexistence nesrovnalosti, na kterou poukazuje Komise, a z neexistence porušení dohody

63 Tento žalobní důvod se skládá ze dvou částí, které se týkají zaprvé údajné neexistence nesrovnalosti, na niž poukazuje Komise, a zadruhé rozhodčí doložky dohody.

K první části týkající se neexistence nesrovnalosti

– Argumenty účastníků řízení

64 Portugalská republika tvrdí, že dohoda, která tvoří přílohu rozhodnutí o poskytnutí podpory, a je tudíž její nedělitelnou součástí, je dohodou uzavřenou mezi Komisí a společností Caixa, kterou obě smluvní strany upravují subjektivní právní situace, které v projednávané věci vyplývají z poskytnutí spolufinancování EFRR na základě rozhodnutí o poskytnutí podpory. Dohoda, která je souhlasným projevem vůle, byla schválena Komisí týmž správním aktem, jako rozhodnutí o poskytnutí podpory.

65 Podle Portugalské republiky čl. 14 odst. 4 nařízení č. 4253/88 znamená, že se doložky smlouvy, které podle obecných právních pravidel představují jeden či více závazků, které byly sjednány stranami, odrážejí ve výroku rozhodnutí o poskytnutí pomoci přijatého Komisí. Dodává, že jelikož nařízení č. 4253/88 ponechává smluvním stranám

volnost stanovit způsoby provádění, jakož i případné zvláštnosti, propůjčuje dohodě právní sílu, jež musí být vzata na zřetel v jakémkoli rozhodnutí Komise. Bude tak možno stanovit výjimky z pravidel stanovených tímto rozhodnutím, protože jeho cílem je stanovit způsoby výkonu přiznaného spolufinancování a protože je vypracovaly smluvní strany, které hrají nejvýznamnější roli při využívání globální dotace.

66 Portugalská republika zdůrazňuje, že dohoda představuje klíčový právní dokument. Z bodu 36 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise přiznává smluvním stranám dohody případnou pravomoc stanovit jinou lhůtu pro rozhodnutí o způsobilosti plateb SGAIA.

67 Podle Portugalské republiky Komise nevzala na zřetel zvláštní povahu provádění spolufinancování nesplatných úrokových dotací podle čl. 4 odst. 2 dohody v období „nejvýše prvních osmi let půjčky".

68 V průběhu správního řízení Komise požadovala, aby byla prováděna opatření kontroly potvrzených výdajů, včetně výpočtu nesplatných úrokových dotací v souladu s čl. 8 odst. 5 dohody. Pro účely přizpůsobení SGAIA stanovenému termínu způsobilosti, jímž byl 31. prosinec 2001, však Komise nezohlednila zvláštní postup stanovený v čl. 8 odst. 5 dohody a potvrzený v odstavci 6 téhož článku. Tento postup umožňuje potvrdit výdaje na nesplatné úroky, jež musely být vynaloženy podle SGAIA, a tudíž je považovat za výdaje vynaložené před konečným datem splatnosti v souladu s čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88.

69 Zvláštní povaha SGAIA vyplývá ze skutečnosti, že na půjčku poskytnutou, schválenou a podepsanou společností Caixa například v poslední pracovní den (31. prosince 1999) mohlo být uplatněno spolufinancování úrokové dotace po dobu nejvýše prvních osmi let trvání zmíněné půjčky. Podle Portugalské republiky bylo – vzhledem k tomu, že nejzazší datum splatnosti vskutku nastalo pouze uplynutím dvou posledních let – zapotřebí nalézt mechanismus, který by umožnil spolufinancovat úrokové dotace v případných zbývajících šesti letech. Dodává, že pokud bylo záměrem Komise pozměnit dohodu, měla postupovat v souladu s ustanoveními jejího čl. 17 odst. 5.

70 Portugalská republika ve své replice dodává, že v oblasti smluvního práva má Komise potřebné pravomoci k tomu, aby poskytování pomoci EFRR přizpůsobila skutečnému stavu věcí a sjednala zvláštní ustanovení. Komise přijala rozhodnutí o poskytnutí podpory a zároveň schválila zvláštní postup a se souhlasem ostatní smluvních stran uplatnila své vyjednávací pravomoci.

71 Podle Portugalské republika nelze čl. 8 odst. 5 a 6 dohody považovat jenom za ustanovení určující pravidla výpočtu budoucích dotací. Především nedává odpověď na otázku, proč je takovéto pravidlo v dohodě stanoveno. Dále pravidla stanovená v čl. 8 odst. 5 a 6 dohody navazují na ustanovení článku 7 dohody nadepsaného „Závazky a platby“, v jehož odstavci 2 jsou stanoveny postupy, které je třeba uplatnit, a dokumenty, jež je třeba předložit při ukončení SGAIA prostřednictvím žádosti o výplatu konečného zůstatku. Tento odstavec 2 ukládá povinnost předložit závěrečné potvrzení, v němž je nutno uvést zejména globální nesplatné dotace vypočtené a aktualizované k 31. prosinec 2001, úroky týkající se skutečně uvolněných úvěrů a zůstatek k výplatě. Pro dosažení konečné celkové částky je stanoveno, že se odečtou pouze zálohy Komise a zůstatky úroků. Podle Portugalské republiky spočívá účel čl. 7 odst. 2 a čl. 8 odst. 5 a 6 dohody v započtení budoucích nesplatných úrokových dotací do platby zůstatku, kterou je nutno provést.

72 Návrh Komise, aby byla konečným příjemcům do 31. prosince 2001 vyplacena formou zálohy částka odpovídající úrokovým dotacím, na které mají nárok v souladu se smlouvami o půjčce, je v rozporu se zásadami provádění veřejných výdajů a práva veřejných financí a mohl by vést k bezdůvodnému obohacení obcí. Tento návrh je nepřípustný, jelikož zahrnuje vnitrostátní podíl, a nikoli výplatu fondů pocházejících z rozpočtu Společenství. Tento návrh je ve skutečnosti pouhou fikcí.

73 Složení vnitrostátního podílu na zvláštní účet prostě simuluje skutečnou platbu a nezajišťuje, aby byly doopravdy vynaloženy výdaje, jež musí být vynaloženy v dohledných lhůtách, ale jsou povětšině dlouhodobé. Jedná se o fikci, vzhledem k tomu, že částku odpovídající nesplatným dotacím vyplaceným ze zvláštního účtu má i nadále k dispozici Portugalská republika a společnost Caixa.

74 Portugalská republika se podle svého názoru nacházela v situaci, kdy nemohla provést platbu *una tantum* celé částky vnitrostátního podílu stanoveného do roku 2007. Provedení této platby závisí na tom, zda bude zahrnuta do rozpočtu. Portugalská republika by nemohla provést platbu, pokud by nebyl náležitě stanoven potřebný rozpočet. Rozpočet se připravuje výlučně na ročním základě. Portugalská republika se mohla pouze zavázat, že na ročním základě zahrne do svého rozpočtu výdaje týkající se nesplatných dotací. Návrh Komise by nutil portugalské orgány k jednání *contra legem*. Podle Portugalské republiky však dohoda stanoví, že pro řešení takovýchto situací se podpůrně uplatní portugalské právo.

75 Komise popírá argumentaci Portugalské republiky.

– Závěry Tribunálu

76 Ze spisu vyplývá, že dopisem ze dne 30. července 2002 pozměněným dopisem ze dne 7. března [2003] a doplněným dopisem ze dne 20. října 2003 zaslala společnost Caixa Komisi závěrečné potvrzení pro účely ukončení SGAIA (viz body 26 až 29 výše). Toto potvrzení obsahovalo žádost o vyplacení konečného zůstatku SGAIA, jakož i závěrečné potvrzení výdajů, v němž byly uvedeny zejména globální dotace skutečně vyplacené příjemcům do 31. prosince 2001, nesplatné globální dotace vypočtené a aktualizované ke dni 31. prosince 2001, a úroky týkající se skutečně uvolněných částek půjček, které byly uzavřeny v rámci SGAIA.

77 V napadeném rozhodnutí Komise uvedla, že finanční pomoc z EFRR bylo možno získat pouze na výdaje vynaložené k 31. prosinec 2001, jenž byl nejzazším datem pro platby provedené na základě SGAIA podle článku 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory. Proto snížila finanční pomoc EFRR ve prospěch SGAIA tím, že z financování Společenství vyňala částky úrokových dotací splatných po 31. prosinec 2001. V tomto ohledu Komise vycházela především z čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 a tvrdila, že tyto dotace nepředstavují skutečné výdaje vynaložené k nejzazšímu datu pro převzetí výdajů Komisí podle ustanovení článku 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory.

78 Portugalská republika toto stanovisko popírá, vychází přitom především z dohody. V podstatě namítá, že dohoda obsahuje zvláštní postup, který umožňuje zahrnout též úrokové dotace splatné po 31. prosinec 2001.

79 Je proto třeba přezkoumat, zda podle ustanovení příslušných právních předpisů použitelných v projednávané věci nebo podle ustanovení dohody musí finanční pomoc EFRR zahrnovat též úrokové dotace splatné po 31. prosinec 2001.

80 Vzhledem k tomu, že podle zásady legality musí být zohledněna hierarchie příslušných právních norem, je nutno konstatovat, že dotčená nařízení Společenství mají přednost před rozhodnutími Komise a ustanoveními dohody. Preambule dohody v tomto ohledu uvádí, že dohoda je uzavírána na základě rozhodnutí o poskytnutí podpory, jež bylo přijato v souladu s nařízeními č. 2052/88 a č. 4253/88. Kromě toho článek 7 rozhodnutí o poskytnutí podpory stanoví, že SGAIA musí být provedena v souladu s ustanoveními práva Společenství. Je třeba uvést, že rozhodnutí o poskytnutí podpory upravuje vztahy mezi Komisí a Portugalskou republikou týkající se provádění SGAIA, kdežto dohoda uzavřená mezi Komisí a společností Caixa, jejíž text tvoří přílohu rozhodnutí o poskytnutí podpory, stanoví ve svém čl. 1 odst. 1 podmínky poskytnutí a využívání SGAIA podle čl. 6 odst. 2 nařízení č. 4254/88.

81 Z předchozích úvah vyplývá, že dohoda uzavřená mezi Komisí a společností Caixa jakožto zprostředkovatelkou, se souhlasem Portugalské republiky, nemůže být vykládána v tom smyslu, že odporuje pravidlům Společenstvím upravujícím SGAIA. Dohoda může nicméně představovat prvek, který umožňuje výklad těchto pravidel v procesu jejich uplatňování v projednávané věci.

82 Co se týče zaprvé čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88, který je hlavním ustanovením, jehož se Komise dovolává za účelem vynětí úrokových dotací splatných po 31. prosinec 2001, jeho znění jasně uvádí, že výplata finanční pomoci se týká pouze skutečně vynaložených výdajů. V tomto ohledu je třeba uvést, že pojem „skutečně vynaložené

výdaje“ použitý v rámci globální dotace může být definován zvláštními ustanoveními v rámci úpravy strukturálních fondů Společenstvím (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2008, Sviluppo Italia Basilicata v. Komise, T-176/06, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, body 9 až 12, 51 a 52). Je proto třeba přezkoumat, které zvláštní podmínky je nutno splnit v režimu dotčených úrokových dotací, aby bylo možno úrokové dotace považovat za skutečně vynaložené výdaje.

83 V tomto ohledu je třeba uvést, že v takovémto režimu vyplatí zprostředkovatel konečnému příjemci půjčku za zvýhodněných podmínek. Úrokové dotace představují částky vyplývající z rozdílu mezi tržními úrokovými sazbami a úroky, jež byly skutečně zaplaceny konečnými příjemci. Úrokové dotace jsou skutečně vynaloženy v okamžiku, kdy nastane splatnost úroků, k čemuž může dojít až za několik let. Úrokové dotace tak následují zaplacení úroků konečnými příjemci po dobu trvání půjček. Skutečně vynaložené výdaje týkající se úrokových dotací tudíž v okamžiku uzavření smluv o půjčce ještě neexistují. V okamžiku tohoto uzavření existují mezi stranami smlouvy o půjčce pouze povinnosti, které musí být pro účely plnění těchto povinností odlišeny od skutečně vynaložených výdajů. V důsledku toho mohou být pouze z hlediska čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 úrokové dotace považovány za skutečně vynaložené výdaje v okamžiku zaplacení částek úroků, které se jich týkají.

84 Co se dále týče rozhodnutí o poskytnutí podpory, v čl. 5 první větě se stanoví, že podpora Společenství se týká výdajů spojených s operacemi, které pokrývá SGAIA, jež jsou v členském státě upraveny závaznými právními předpisy, a ohledně nichž byly potřebné finanční prostředky konkrétně schváleny nejpozději do 31. prosince 1999.

Ve druhé větě se uvádí, že nejzazším datem pro převzetí výdajů týkajících se těchto opatření je 31. prosinec 2001.

85 Článek 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory tedy rozlišuje mezi závaznými právními předpisy v členském státě, schválením finančních prostředků a převzetím výdajů.

86 Co se týče závazných právních předpisů, je nesporné, že tyto předpisy odpovídají smlouvám o půjčce uzavřeným mezi společností Caixa a konečnými příjemci. Co se týče schválení finančních prostředků, je nesporné, že se jedná o schválení Komise týkající se smluv o půjčce.

87 Co se konečně týče převzetí výdajů týkajících se těchto opatření, je třeba konstatovat, že čl. 5 první věta rozhodnutí o poskytnutí podpory definuje smlouvy o půjčce schválené Komisí do 31. prosince 1999 jako předmět podpory Společenství. Ve druhé větě tohoto článku bylo tudíž třeba definovat nejzazší datum pro převzetí výdajů vyplývajících z těchto smluv o půjčce. V tomto ohledu je třeba uvést, že pojem „převzetí" neznamená pouze skutečné převzetí odpovědnosti za dotčené výdaje. Tato odpovědnost totiž vyplývá již ze smluv o půjčce, které musely být schváleny do 31. prosince 1999 a které jsou zmiňovány v čl. 5 první větě rozhodnutí o poskytnutí podpory. Převzetí výdajů se tedy netýká odpovědnosti plynoucí ze smluv o půjčce, ale skutečně vynaložených výdajů plynoucích z těchto smluv. Jedná se tedy o úrokové dotace skutečně vynaložené v okamžiku zaplacení částek úroků konečnými příjemci. V čl. 5 druhé větě rozhodnutí o poskytnutí podpory je tudíž konečná lhůta splatnosti skutečně vynaložených výdajů týkajících se úrokových dotací vyplývajících ze smluv o půjčce schválených Komisí stanovena na 31. prosince 2001.

88 Z toho plyne, že s výjimkou přezkumu dohody a pouze na základě ustanovení čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 a článku 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory nemohou úrokové dotace splatné po 31. prosinec 2001 podle všeho zdání představovat skutečně vynaložené výdaje.

89 Co se zatřetí týče dohody, je třeba přezkoumat, zda její uplatnění v rámci dotčených ustanovení právních předpisů a rozhodnutí o poskytnutí podpory umožňuje – jak tvrdí Portugalská republika – zahrnout rovněž úrokové dotace splatné po 31. prosinec 2001.

90 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že čl. 4 odst. 2 a čl. 8 odst. 1 dohody stanoví, že úrokové dotace spolufinancované EFRR mohou být poskytnuty na období nejvýše osmi let. V této souvislosti je třeba uvést, že SGAIA byla podle čl. 1 odst. 1 rozhodnutí o poskytnutí podpory připomínaného v čl. 1 odst. 1 dohody poskytnuta na období od 1. ledna 1994 do 31. prosince 1999. Kromě toho z čl. 5 první věty rozhodnutí o poskytnutí podpory a čl. 1 odst. 2 první věty dohody vyplývá, že smlouvy o půjčce mezi společností Caixa a konečnými příjemci spadající do oblasti působnosti dohody mohly být schváleny Komisí do 31. prosince 1999. Z toho plyne, že tyto smlouvy o půjčce mohly být uzavřeny do 31. prosince 1999 s možnou platností do 31. prosince 2007. Vzhledem k tomu, že nejzazším datem pro převzetí výdajů podle čl. 5 druhé věty rozhodnutí o poskytnutí podpory byl 31. prosinec 2001, to znamená osm let po prvním možném uzavření smlouvy o půjčce, je pravděpodobné, že četné smlouvy o půjčce schválené do 31. prosince 1999 běžely ještě po 31. prosinec 2001.

91 Rovněž je třeba uvést, že podle čl. 7 odst. 2 dohody musí závěrečné potvrzení, jež byla společnost Caixa povinna předložit Komisi do 31. prosince 2001, obsahovat žádost o výplatu zůstatku a závěrečné potvrzení výdajů vypočtených podle čl. 8 odst. 5

dohody, což v projednávané věci znamená dotace skutečně vyplacené příjemcům do 31. prosince 2001 a budoucí splatné dotace vypočtené a aktualizované k 31. prosinec 2001, s úroky ze skutečně uvolněných částek půjček.

92 Článek 8 odst. 5 čtvrtý pododstavec dohody uvádí, že k31. prosinec 2001, nejzazšímu datu pro provedení platby, byla společnost Caixa povinna provést konečný výpočet částky použitého zůstatku dotací EFRR pro každou půjčku, aktualizovat jej, zkonvertovat a vyplatit ze zvláštního účtu. Podle šestého pododstavce tohoto odstavce mohly být takto provedené výplaty ze zvláštního účtu potvrzeny Komisi jako výdaje skutečně vynaložené a vyplacené z titulu pomoci EFRR.

93 Podle čl. 8 odst. 6 dohody bylo do 31. prosince 2001 možno jakožto skutečně vynaložené výdaje, na jejichž základě lze vyplatit nové zálohy a doplatky konečného zůstatku, potvrdit Komisi pouze dotace, které příjemci skutečně využili k termínům plateb úroků. Během pololetí následujícího po 31. prosinci 2001 musely být vypočteny a aktualizovány také zůstatky budoucích dotací a mohly být potvrzeny Komisi jakožto platby, aby byla Komise s to provést závěrku SGAIA a vyplacení zůstatku. Dotace EFRR tak musely být vyplaceny ze zvláštního účtu.

94 Je proto třeba určit, že ustanovení čl. 8 odst. 5 a 6 dohody stanovila zvláštní režim, podle něhož úrokové dotace splatné po 31. prosinci mohly být v zásadě též způsobilé z titulu SGAIA. Tato ustanovení zahrnovala jednak úrokové dotace, které konečníi příjemci skutečně získali do 31. prosince 2001, a jednak dotace splatné po 31. prosinec 2001, které musely být vypočteny a aktualizovány do 30. června 2002. Obě tyto

položky musely být uvedeny též v závěrečném potvrzení, jež byla společnost Caixa povinna předložit Komisi do 30. června 2002, a tedy vyplaceny ze zvláštního účtu.

95 Vzhledem k ustanovením čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 a článku 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory však opatření přijatá v projednávané věci společností Caixa a Portugalskou republikou na základě tohoto zvláštního režimu nepostačovala ke splnění podmínek stanovených výše uvedenými ustanoveními, takže úrokové dotace splatné po 31. prosinec 200131. prosinec 2001 nemohly být pokládány za výdaje skutečně vynaložené do tohoto data.

96 Je nesporné, že v projednávané věci byly dotace splatné po 31. prosinec 2001 vypočítávány a aktualizovány až do 30. června 2002. Byly rovněž zahrnuty do závěrečného potvrzení předloženého Komisi. Tyto úrokové dotace však nebyly předmětem žádného jiného opatření přijatého společností Caixa nebo Portugalskou republikou do 31. prosince 2001, aby tak byly splněny podmínky stanovené v čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 a v článku 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory, jak to přiznala společnost Caixa na jednání. Tyto úrokové dotace především nebyly vyplaceny ze zvláštního účtu.

97 Z toho plyne, že Portugalská republika v podstatě považovala úrokové dotace splatné po 31. prosinec 2001 za výdaje způsobilé z titulu SGAIA na základě pouhé existence finančních závazků vyplývajících ze smluv o půjčce uzavřených mezi společností Caixa a konečnými příjemci.

98 Jak však již bylo konstatováno v rámci přezkumu čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88, pro naplnění podmínek pojmu „skutečně vynaložené výdaje“ nepostačuje k tomu, aby

se úrokové dotace splatné po 31. prosinec 2001 zohlednily jakožto skutečně vynaložené výdaje, pouhá existence finančních závazků vyplývajících ze smluv o půjčce uzavřených mezi společností Caixa a konečnými příjemci (viz bod 82 výše). Stejně tak z přezkumu článku 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory vyplývá, že převzetí výdajů se netýká povinností společnosti Caixa vůči konečným příjemcům vyplývajícím ze smluv o půjčce (viz bod 87 výše).

99 V tomto ohledu je třeba uvést, že i z čl. 8 odst. 5 prvního pododstavce dohody vyplývá, že pouhá existence finančních závazků vyplývajících ze smluv o půjčce nepředstavuje dostatečný základ pro kvalifikaci úrokových dotací jakožto skutečně vynaložených výdajů. Toto ustanovení se omezuje na konstatování, že při provádění smlouvy o půjčce byla společnost Caixa povinna přistoupit k předběžnému výpočtu přibližné celkové částky úrokových dotací, jež měla být poskytnuta, tyto dotace přitom nemohly ještě být ani vypláceny ze zvláštního účtu, ani potvrzeny jakožto skutečně vynaložené výdaje. Z toho plyne, že smluvní strany dohody byly zajedno ohledně skutečnosti, že pouze finanční závazky týkající se úrokových dotací, jež existovaly v průběhu provádění smlouvy o půjčce, neumožňovaly považovat tyto splatné dotace za skutečně vynaložené výdaje.

100 Článek 8 odst. 5 šestý pododstavec dohody potvrzuje to, co bylo zjištěno v bodech 98 a 99 výše, jelikož stanoví, že platby ze zvláštního účtu musí být označeny variabilním symbolem, který identifikuje zejména jakýkoli případný pohyb těchto finančních prostředků. Toto ustanovení tedy zdůrazňuje, že platby ze zvláštního účtu musely být založeny na pohybu finančních prostředků, který je zdůvodňoval. Z toho plyne, že vyplacení úrokových dotací ze zvláštního účtu po 31. prosinec 2001, jež nebylo provedeno do uvedeného dne, muselo v každém případě vycházet z potud uskutečněného pohybu finančních prostředků. Pouhá existence finančních závazků vyplývajících ze smluv o půjčce proto nemohla takovouto výplatu odůvodnit.

101 Krom toho závěr, že výpočet, aktualizace a zahrnutí úrokových dotací splatných po 31. prosinec 2001 do závěrečného potvrzení nepostačují k tomu, aby byly považovány za skutečně vynaložené výdaje, není v rozporu s čl. 8 odst. 6 dohody. Z tohoto ustanovení nevyplývá, že úrokové dotace splatné po 31. prosinec 2001 se nutně považují za platby. Naopak podle tohoto ustanovení mohou být uvedené dotace potvrzeny jako platby, což nevylučuje požadavek splnění dalších předběžných podmínek. Toto ustanovení rovněž stanoví, že zmíněné dotace musely být vyplaceny ze zvláštního účtu, což by bylo podle čl. 8 odst. 5 pátého pododstavce dohody vyžadovalo pohyb finančních prostředků odůvodňující platby z tohoto účtu (viz bod 100 výše).

102 V tomto ohledu je mimoto třeba konstatovat, že dohoda podle svého čl. 1 odst. 2 zůstává v platnosti pro smlouvy o půjčce pouze do 31. prosince 1999 a že platby, uvolnění prostředků nebo výplaty půjček lze provést do 31. prosince 2001. Stěží lze mít za to, že podpora Společenství zůstala otevřená až do 31. prosince 2007, tzn. dlouho po uplynutí platnosti dohody uzavřené mezi Komisí a společnosti Caixa se souhlasem Portugalské republiky k vymezení způsobů poskytování a poté, co společnost Caixa předložila vyúčtování svých výdajů (viz v tomto smyslu rozsudek Sviluppo Italia Basilicata v. Komise, bod 82 výše, bod 49).

103 Z dohody naopak vyplývá, že případy, jež nastanou po uplynutí její platnosti a po ukončení SGAIA, upravuje jen výjimečně. Dohoda totiž podle svého čl. 8 odst. 5 sedmého pododstavce upřesňuje povinnost společnosti Caixa pro případy, kdy vyplacená a potvrzená dotace EFRR není z nějakého důvodu příjemcem využívána, poukázat prostředky na zvláštní účet a vrátit je Komisi, „třebaže tato dohoda již pozbyla platnosti a [SGAIA] byla zúčtována a ukončena“.

104 Podle Komise alternativní postupy uvedené v bodě 18 odůvodnění napadeného rozhodnutí umožňovaly převzít úrokové dotace splatné po 31. prosinec 2001, tzn. buďto vkladem vypočtené a aktualizované částky nesplatných úrokových dotací na zvláštní bankovní účet splatné po 31. prosinec 2001, anebo vyplacením částky rovnající se dotovaným úrokům, jež se v budoucnu stanou splatnými, konečným příjemcům.

105 V tomto ohledu je třeba uvést, že není na místě, aby se Tribunál vyslovil k dostatečnosti těchto alternativních postupů, vzhledem k tomu, že z předchozích úvah vyplývá, že opatření přijatá Portugalskou republikou a společností Caixa nepostačují ke splnění podmínek stanovených v čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88 a v článku 5 rozhodnutí o poskytnutí podpory.

106 Konečně je třeba uvést, že skutečnost, že Komise nepoukázala na nesrovnalosti při provádění pomoci uvedené v napadeném rozhodnutí – za předpokladu, že jí byly tehdy známy – nemá vliv na legalitu napadeného rozhodnutí, a to ani v případě, že Komise musí vzhledem k systému partnerství, který tvoří základ režimu zavedeného nařízením č. 4253/88, upozornit příslušné orgány na nesrovnalosti, jež odhalila (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 25. března 2010, Sviluppo Italia Basilicata v. Komise, C-414/08 P, Sb. rozh. s. I-2559, body 102 a 103).

107 S ohledem na vše výše uvedené musí být první část tohoto žalobního důvodu zamítnuta.

K druhé části žalobního důvodu týkající se rozhodčí doložky dohody

– Argumenty účastníků řízení

108 Portugalská republika zdůrazňuje, že rozhodčí doložka dohody, podle níž měla být věc podle článku 238 ES předložena Soudnímu dvoru, měla být Komisí uplatněna, když Komise vytýkala společnosti Caixa, že se dopustila nesrovnalostí týkajících se provádění dohody.

109 Portugalská republika ve své replice dodává, že tvrzení, podle něhož nebyla signatářem dohody, nelze přijmout, neboť doložky této dohody byly schváleny se souhlasem členského státu v rámci partnerství.

110 Skutečnost, že Komise vyloučila skutečné výdaje týkající se nesplatných úroků, aniž se dovolávala porušení dohody, je důvodem sporu ohledně výkladu sjednaných doložek.

111 Komise popírá argumentaci Portugalské republiky.

– Závěry Tribunálu

112 Je třeba uvést, že návrhové žádání Portugalské republiky se opírá o rozhodčí doložku stanovenou v článku 18 dohody, jež byla uzavřena mezi společností Caixa a Komisí se souhlasem Portugalské republiky.

113 Druhá věta tohoto článku stanoví, že se smluvní strany dohody zavazují obrátit se na soud Společenství podle článku 238 ES v případě jakýchkoli stížností nebo sporů, které mezi nimi vzniknou ohledně platnosti, výkladu nebo provádění dohody (viz bod 25 výše).

114 Je třeba předeslat, že ze znění této doložky vyplývá, že stížnost nebo spor spadající do oblasti působnosti zmíněné doložky musí vzniknout mezi společností Caixa a Komisí, jelikož jsou smluvními stranami dohody. Vzhledem k tomu, že Portugalská republika není smluvní stranou dohody, nemůže se tedy dovolávat skutečnosti, že se Komise neobrátila na soud Společenství v souladu s rozhodčí doložkou.

115 Tento spor ostatně nespadá do oblasti působnosti rozhodčí doložky. Jak vyplývá z čl. 20 odst. 1 a z čl. 21 odst. 1 nařízení č. 4253/88, výplata finanční pomoci se provádí v souladu s rozpočtovými závazky přijatými na základě rozhodnutí, kterým byla schválena dotčená opatření. Vzhledem k tomu, že částka dotčené pomoci vyplývá z rozhodnutí o poskytnutí podpory, je třeba uvést, že dohoda, jejímž účelem bylo stanovit určité způsoby využití podpory v souladu s čl. 6 odst. 2 nařízení č. 4254/88, nemůže založit finanční závazek Společenství (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu

ze dne 27. června 2007, Nuova Gela Sviluppo v. Komise, T-65/04, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, body 104 a 105).

116 Vzhledem ke všem předchozím úvahám je nutno zamítnout druhou část tohoto žalobního důvodu, a tudíž i druhý žalobní důvod jako celek a žalobu v plném rozsahu.

K nákladům řízení

117 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Portugalská republika neměla ve věci úspěch a Komise požadovala náhradu nákladů řízení, je důvodné rozhodnout, že žalobkyně ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Komisí.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Portugalská republika ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí.

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 3. března 2011.

Podpisy.